

Van-e olyan amatőrcsillagász hazánkban, aki ne ismerné Szentmártoni Béla nevét? Mindenekelőtt a magyar amatőrcsillagászatért kifejtett munkássága közismert — melynek elismeréseként kapta meg 1982-ben a Zerinváry-émlékérmét —, azonban kevesen tudják, hogy számos jó minőségű fényerős távcsőtükört is készített, sőt a magyar csillagászat története is sokat foglalkoztatta.

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy jelenlegi amatőrcsillagászatunk mindenekelőtt Szentmártoni Béla tevékenységének köszönheti létét. Ez a tevékenység sokáig egyet jelentett az Albireo szerkesztésével. A lapot 1971 júniusában indította útjára, és 1984-ig vett részt szerkesztésében. Az Albireo célja — az első szám előszava szerint — "nem tudományos megfigyelések végzése, hanem a szószerinti értelemben vett amatőrcsillagászat: alaposan megismerkedni a csillagos égből távcsövekkel elérhető látványival, szórakozásként." A későbbiekben azonban kiderült, hogy a távcsöves szórakozáson kívül tudományosan értékes megfigyeléseket is képesek végezni a lap észlelői, sőt a 70-es években éppen ők szereztek igazán széleskörű nemzetközi elismerést a magyar amatőrcsillagászatnak. Ez mindenek előtt az "angol-amerikai észlelési stílus" meghonosításának köszönhető. Az Albireóval első ízben jelent meg Budapesten kívül amatőrcsillagászati lap, hogy később újabbakat is szárnyára bocsásson. Rövid idő leforgása alatt jelentős észlelőcsoportot alakított ki az Albireo körül Szentmártoni Béla. Az Albireo Amatőrcsillagász Klub (AAK) ekkor több, mint a kaposvári Killián György Ifjúsági és Művelődési Ház klubja: tagjai az egész országban megtalálhatók. A lap sikerének legfőbb forrása mégis a szerkesztő, Szentmártoni

Béla szinte határtalan lelkesedése és munkabírása. Rengeteg mellékletet is megjelentetett, melyek felsorolása lehetetlen (pl. Cygnus, Változók Világa), katalógusokat, észlelési útmutatókat, fordításgyűjteményeket változócsillagokkal, kettőscsillagokkal, mély-ég objektumokkal kapcsolatosan, stb.

A Meteor jelenlegi rovatvezetőinek többsége ugyancsak a Szentmártoni Béla szerkesztette Albireónak köszönhetően kezdett el foglalkozni észlelésekkel, sőt sokuk rovatvezető is volt az Albireónál hosszabb-rövidebb ideig. Egy január 13-i levelében így írt erről: "...elgondolkodtató, hogy a "Meteor" csaknem összes rovatvezetőjének van AAK észlelői múltja, sőt többnek "Albireo"-rovatvezető múltja is. S tényleg öröm, hogy ott is jól dolgoznak, utalva arra, hogy valamit azért csak kaptak az AAK-ban egykor!"

Szentmártoni Béla 1984 után gyakorlatilag visszavonult az amatőr "közéletből", majd később betegsége akadályozta amatőrcsillagászati tevékenységében. Az utóbbi időben azonban — minthogy egészsége is sokat javult — tevékenyen részt vett a Kézikönyv összeállításában, s a Meteorban is egyre-másra találkoztunk fordításaiival, de számos információval, jótanáccsal is segítette munkánkat. Ezért ért benünket váratlanul a május 31-i temetés megdöbbentő híre.

A következő oldalakon egy, a Hold-dómokkal kapcsolatos kitűnő fordítását olvashatjuk, melyet néhány héttel ezelőtt küldött a Meteor számára. A továbbiakban még számos hasznos, korábban már publikált fordítását, cikkét kívánjuk újraközölni — írásain keresztül még sokáig köztünk maradhat, s az újabb amatőrcsillagászati megismerhetik, mit tartott fontosnak Szentmártoni Béla az amatőrcsillagászatból.